

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **O. Ch**, zastoupen JUDr. Karlem Kavalírem, advokátem se sídlem Hradec Králové, Škroupova 441, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 8. 2004, č. j. 30 Az 259/2003 - 24,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokáta JUDr. Karla Kavalíra **se určuje** částkou 1279,30 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 24. 7. 2003, č. j. OAM-2286/VL-19-K03-2003. Tímto rozhodnutím mu nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) a bylo vysloveno, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalobce nenaplnil žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu, a že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně pak namítá, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci před vydáním rozhodnutí, vycházel z neúplných důkazů a mezi podklady a rozhodnutím správního orgánu není logická vazba (§ 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení). Dále namítá, že v zemi původu je ohrožen na životě a podroben nepředstavitelnému psychickému nátlaku; Ukrajina pak není schopna jej ochránit. Splňuje tudíž podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b), případně podle § 14 zákona o azylu. Vzhledem k uvedenému navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; požádal také o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti a nařízení veřejného projednání.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že považuje rozsudek krajského soudu i svoje rozhodnutí za vydaná v souladu se zákonem. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozhodnutí krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

K požadavku na veřejné projednání Nejvyšší správní soud poukazuje na ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož se o kasační stížnosti rozhoduje zpravidla bez jednání. Jednání se nařídí, považuje-li to soud za vhodné nebo provádí-li dokazování. Stěžovatel nenavrhl provedení žádného důkazu, který by nebyl obsahem správního a soudního spisu, soud neshledal provádění dokazování potřebným, ani neshledal jiný důvod pro který by bylo třeba ve věci nařizovat jednání.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (tedy vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit) a v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (tvrzená nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem

v předcházejícím řízení). Konkrétně pak namítá, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci před vydáním rozhodnutí, vycházel z neúplných důkazů a mezi podklady a rozhodnutím správního orgánu není logická vazba. Rovněž se stěžovatel domnívá, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b), případně podle § 14 zákona o azylu.

K tomu ze správního spisu vyplynulo, že dne 15. 5. 2003 podal stěžovatel žádost o udělení azylu, kterou odůvodnil tím, že si na Ukrajině spolu s manželkou vypůjčili peníze a otevřeli malý obchod. Na podzim roku 2002 přišla mafie a požadovala po nich peníze. Když nezaplatili, obchod zničili a stěžovatele s manželkou zbili. Také jim vyhrožovali, že obrátí-li se o pomoc na policii, zabijí je. Stěžovatel peníze na úhradu dluhu neměl, proto odcestoval. O azyl žádá proto, že obdržel správní vyhoštění a návratu na Ukrajinu se bojí. Při pohovoru k důvodům žádosti stěžovatel upřesnil, že mafie po nich požadovala 300 USD za měsíc. Když nezaplatili, obchod jim zdemolovali a poté přišli s požadavkem, aby zaplatili celý dluh. Stěžovatel se o pomoc nikam neobrátil a odjel do České republiky. Žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 7. 2003 stěžovateli azyl neudělil pro nesplnění podmínek podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a rovněž vyslovil, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Prvotní je námitka týkající se nedostatečně a nesprávně zjištěného stavu věci, neboť jen na základě úplně a řádně zjištěného skutečného stavu věci lze vážit důvody pro udělení azylu.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, lze obecně uvést, že je povinností správního orgánu respektovat základní pravidla řízení, vyplývající z § 3 správního řádu vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení, rozvedené a konkretizované v dalších zákonných ustanoveních. V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Toto tvrzení žadatele není možné nahradit žádným postupem žalovaného. K zajištění možnosti úplného vyjádření má podle § 22 odst. 1 zákona o azylu účastník řízení právo jednat v řízení o udělení azylu v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět. Za tím účelem ministerstvo účastníkovi poskytne bezplatně tlumočníka na celou dobu řízení. V daném případě bylo toto právo zajištěno a stěžovatel měl možnost řádného uvedení všech důvodů i návrhu důkazů.

Jak vyplynulo ze správního spisu, žalovaný dostatečným způsobem zjistil skutečný stav věci, a to jak z výpovědi stěžovatele při pohovoru tak ze samotné žádosti o azyl, když zjistil, že stěžovatel podal žádost o udělení azylu z důvodu potíží se soukromými osobami v zemi původu (tuto skutečnost stěžovatel nerozporuje). Dle názoru Nejvyššího správního soudu jsou tato zjištění žalovaného dostatečná pro to, aby v dané věci mohl rozhodnout. Rovněž rozhodnutí žalovaného je vydáno orgánem k tomu příslušným, v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, vychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci a obsahuje předepsané náležitosti (§ 46 správního řádu). Nejvyšší správní soud tak nezjistil naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stěžovatel dále namítal, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b), případně podle § 14 zákona o azylu, neboť je v zemi původu ohrožen na životě a podroben nepředstavitelnému psychickému nátlaku.

Při hodnocení důvodnosti stěžovatelovy námitky Nejvyšší správní soud vycházel z § 12 zákona o azylu. Podle citovaného ustanovení se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Podle § 2 odst. 5 zákona o azylu se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Stěžovatel v průběhu správního řízení ani řízení před soudem nikdy neuvedl, že by byl na Ukrajině pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, ani že má obavu z pronásledování z některého z důvodů uvedených pod písmenem b) výše citovaného ustanovení. Naopak vždy tvrdil, že se obává jen soukromých osob a že příslušné státní orgány na Ukrajině o pomoc nepožádal. Za této situace nemohl žalovaný postupovat jinak, než že mu azyl pro nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu neudělil, neboť potíže se soukromými osobami nejsou zásadně důvodem pro udělení azylu. Takovým důvodem by mohly být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatel domáhal poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout. V daném případě tomu však nebylo, neboť stěžovatel se k příslušným státním orgánům o pomoc vůbec neobrátil. Nejvyšší správní soud takto judikuje již konstantně - např. v rozsudku ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51 uvedl, že *žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami („mafií“) v domovském státě, spočívající ve vydírání žadatelky a ve výhružkách žadatelce a její dceři pro žadatelčiny podnikatelské aktivity, je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu, zřejmě bezdůvodná. Důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatelka skutečně domáhala poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout. Na žadatele se v tomto případě nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona.* Krajský soud tak postupoval v souladu se zákonem.

Namítá-li stěžovatel, že splňuje důvody pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, nelze s ním ani tentokrát souhlasit. Udělení tzv. humanitárního azylu neboli azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu je věcí volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu nemůže být zkrácen ve svých právech. Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu, soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem, případně zda se nedopustil libovůle. V daném případě žádné z takových porušení zjištěno nebylo. Naplnění důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tak nebylo shledáno.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokáta částkou 1 x 1000 Kč za jeden úkon právní služby – převzetí a příprava věci a 1 x 75 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů, celkem tedy 1075 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb. (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Částka daně vypočtená podle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 204,30 Kč. Ustanovenému zástupci se tedy přiznává odměna v celkové výši 1279,30 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. července 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu